

Handläggare
Marie Broberg
Telefon: 08-508 14 050**Till**
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Förslag till färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050 – svar till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas som yttrande till kommunstyrelsen.

Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Nämnden har mottagit en remiss från kommunstyrelsen för förslag till färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050. Planen beskriver nuläget i Stockholms stad och åtgärder som leder till en fossilbränslefri stad. För att färdplanens beräkningar ska realiseras förutsätts åtgärder för energianvändningsområdena fossilbränslefri värmeförsörjning, energianvändning av värme och varmvatten i byggnader, övrig el- och gasanvändning, transporter och bränslefria resor samt flyg, sjöfart och arbetsmaskiner. Stadsdelsförvaltningen har inget att erinra mot färdplanen, utan ser det som förtjänstfullt att stadens klimatarbete har högt ställda mål som kopplas till nationella och internationella klimatmål.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts av staben.

Bakgrund

Kommunfullmäktige fastslog i stadens budget för 2009 att Stockholm ska vara fritt från fossila bränslen 2050. I budget för 2012 fick miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att ta fram en färdplan som visar hur staden kan bli fossilbränslefri till 2050. Stadsdelsnämnden har nu mottagit remissen från kommunstyrelsen.

Ärendet

Förslaget till färdplan beskriver åtgärder som leder till att Stockholms stad kan bli fossilbränslefri 2050. Färdplanen innehåller även en beskrivning av nuläget och riskerna av att föreslagna åtgärder inte genomförs.

Färdplanen bör följas upp vid behov och revideras vart tionde år, med början år 2020 då EU kommissionens och Sveriges klimatmål 20/20/20 ska vara uppnått. En viktig del av uppföljningarna är att utvärdera om Stockholm går åt rätt håll eller inte går tillräckligt snabbt. Stockholms åtgärdsplan för klimat och energi och Stockholms miljöprogram följer upp Stockholms kortsiktiga klimatmål och åtgärder. Dessa ska i fortsättningen kopplas till färdplanen.

Färdplanen utgår från samma systemgränser som följts upp sedan 1995 och som avrapporteras till Miljö- och hälsoskyddsnämnden varje år. Beräkningarna beskriver utsläppen som uppstår vid användandet av energi för uppvärmning av byggnader, alla transporter inom stadens geografiska gräns samt övrig el och gasanvändning. De största utsläppsminskningarna under 1990-2010 har skett genom konverteringar från oljeeldning till fjärrvärme, användning av värmepumpar samt utbyte av fordon och fordonsbränsle till miljöbilar respektive förnybart bränsle i både bilar och bussar.

Förutsättningar för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050

Färdplanen beskriver hur fossila bränslen kan fasas ut som energikällor. Det kan ske genom att de byts ut till andra bränslen eller genom energieffektiviseringar så att behovet av bränslen minskar. Fossila bränslen som används idag i staden

är kol, olja, naturgas, bensin, diesel, fotogen och fossilbaserad plast i avfall.

År 2050 väntas Stockholm ha en befolkning på 1,2 miljoner invånare, vilket är 40 % fler än vad som bor i staden år 2012. För att bereda bostäder till den ökande befolkningen planeras fem tusen nya lägenheter per år, eller 190 000 nya lägenheter till 2050. Behovet av lokaler för affärer, kontor, skolor, sjukhus etc. beräknas öka i samma utsträckning, liksom efterfrågan på resor och varutransporter inom staden. Färdplanen antar därför också att energibehovet ökar med 40 %. Utifrån detta har analyser gjorts för hur olika typer av effektiviseringar kan minska behovet av energi.

Färdplan 2050

Färdplanen visar hur energianvändningen inom Stockholms geografiska utbredning ska kunna bli fossilbränslefri till 2050. Dessutom beräknas hur stora utsläpp som återstår av metan och lustgas vid förbränning samt hur stora de indirekta utsläppen är. Analysen är uppdelad på:

1. Energi till värme, komfortkyla och varmvatten (värme och kyla till byggnader)
2. Energianvändning av värme och varmvatten i byggnader
3. Övrig el- och gasanvändning
4. Transporter (väg och järnväg)
5. Flyg, sjöfart och arbetsmaskiner

Miljöförvaltningen konstaterar att användningen av fossila bränslen kan upphöra till 2050. Osäkerhet råder avseende fossila plaster som bränsle i fjärrvärmen samt fossil olja till sjöfarten och fotogen till flyget. Uttryckt per invånare beräknas utsläppen minska från 3,8 ton CO₂e per år och invånare år 2010 till 0,4 CO₂e per år och invånare år 2050. För att färdplanens beräkningar ska realiseras förutsätts bland annat följande åtgärder för de fem energianvändningsområdena:

1. *Fossilbränslefri värmeförsörjningen:* kraftvärmeverket i Värtan konverteras till biogas alternativt avvecklas, samtliga oljeeldade pannor i fjärrvärmesystemet eldas med bioolja, samtliga reservkraftverk drivs med bioolja eller liknande och naturgasen i stadsgasnätet ersätts med biogas.
2. *Energianvändning av värme och varmvatten i byggnader:* staden ställer stränga krav på energieffektiva byggnader vid markanvisningar och adekvata ekonomiska instrument

- finns till finansiering av energieffektiviseringar i den befintliga bebyggelsen.
3. *Övrig el- och gasanvändning*: naturgasen i stadsgasnätet ersätts med biogas.
 4. *Transporter och bränslefria resor*: kollektivtrafiken byggs ut till nära nog fördubblad kapacitet i kombination med åtgärder som hämmar en ökning av biltrafiken, ny bebyggelse och kapacitetsförstärkningar i ny och befintlig kollektivtrafik samordnas och terminalstrukturen för varuförsörjning utvecklas.
 5. *Flyg, sjöfart och arbetsmaskiner*: flygplanbränslet utgörs till tre fjärdedelar av fossilt bränsle, stora kryssningsfartyg som anlöper stadens hamnar går över till bioolja och biogas och arbetsmaskiner drivs fossilbränslefritt.

Färdplanen består även av en grov tidplan, för att visa på områden där det är viktigt att beslut fattas för att resultat ska uppnås inom tidsramen. Planen lyfter fram att beslut och genomförande sker så tidigt som möjligt och särskilt för åtgärder som tar lång tid att genomföra som exempelvis utbyggnad av spårbunden kollektivtrafik och införande av miljözoner. Tidplanen delas upp för områdena energiproduktion, energianvändning, transportåtgärder och kompensationsåtgärder.

Aktörer som pekas ut med besluts- och genomförandeansvar är, förutom Stockholms stad, framförallt Fortum, SL, elproducenter, fastighetsägare samt riksdag och regering. Färdplanen föreslår att kostnadsanalyser ska konkretiseras i mer detaljerade planer som tas fram av de olika aktörer som ansvarar för respektive åtgärdsansvar.

Förvaltningens synpunkter

Stadsdelsförvaltningen har inget att erinra mot färdplanen, utan ser det som förtjänstfullt att stadens klimatarbete har högt ställda mål som kopplas till nationella och internationella klimatmål. Färdplanen är nära sammankopplad till övriga styrande dokument som staden ska arbeta efter i klimat- och miljöarbetet.

Förvaltningen arbetar enligt stadens miljöprogram och nämndens miljöhandlingsplan för att inom verksamheterna bidra till så liten klimatpåverkan som möjligt. Mycket i färdplanen berör emellertid frågor där stadsdelsnämnden inte har rådighet. Stadens alla delar, och de olika verksamheterna,

behöver emellertid ses som en helhet där förutsättningar skapas för att staden ska kunna bedriva klimatmässigt fungerande och energieffektiv verksamhet.

Förvaltningen vill också lyfta betydelsen av förenkling och motivation för stadens invånare, besökare och verksamma att både persontransporter och varutransporter kan ske på ett så effektivt och klimatvänligt sätt som möjligt genom utbyggnad av infrastruktur för kollektivtrafik och gång/cykel. Den frågan har även koppling till stadens möjliga utveckling i enlighet med översiktsplanen.

Bilaga

Förslag till färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050, dnr 2011-21832, 2013-03-21.